

ZIMSKA REZ KAKIJA

Kaki je sadna vrsta, ki zelo dobro prenaša zimsko rez. Opravljamo jo spomladi tik pred napenjanjem brstov ali tudi ob napenjanju brstov, nikakor pa ne pozimi pri nizkih temperaturah, saj je kaki subtropska sadna vrsta. Pri rezi moramo ločiti rez intenzivnih nasadov kakija od rezi ekstenzivno gojenih dreves.

Kaki cveti na zelenih poganjkih, ki izraščajo iz enoletnega lesa na dvoletnem lesu, podobno kot aktinidija ali vinska trta. Za razliko od drugih sadnih vrst pri rezi ne vidimo cvetnega nastavka in moramo na osnovi vrste lesa predvideti kje bo nastavl pridelek.

V intenzivnih nasadih zagotavljamo obnovo rodnega lesa z intenzivno rezjo, pri kateri odstranimo izrojen rodni les oziroma skrajšamo lansko rodno šibo (slika 1) na prvi enoletni poganjek, ki izrašča iz nje (slika 2). Pri tem pazimo, da ne puščamo navpično rastoče poganjke, ki bodo postali premočni in zasenčili vse pod njimi, ampak poševno rastoče, ki se bodo pod težo plodov upognili. Odstranimo tudi vse navpično rastoče bohotivke iz ogrodnih vej (slika 3). Zelo dobro bi bilo, če bi bohotivke odstranili že pri letni rezi v avgustu.



Slika 1: Lanska rodna šiba z enoletnimi poganjki in peclji lanskim plodov



Slika 2: Odstranitev vsega lesa nad prvim enoletnim poganjkom na lanski rodni šibi



Slika 3: Močni enoletni poganjki - bohotivke



Slika 4: Za lep in kvaliteten pridelek je potrebna intenzivna rez

Najbolj priporočljiva gojitvena oblika za intenzivni nasad je nepravilna palmeta, vendar moramo paziti, da so ogrodne veje dovolj narazen, da ne pride do prevelikega zasenčevanja, ker se v zasenčenih predelih krošnje poganjki hitro posušijo. To pa ni tako usodno kot pri breskvi, kjer na taki veji zelo težko dobimo mlade poganjke. Če tako ogolelo ogrodno vejo izpostavimo soncu s primerno rezjo, se bo zelo dobro obrastla z mladim rodnim lesom. Pri kakiju skoraj ne moremo zagrešiti pri rezi usodne napake, ker se zelo dobro obrašča in je boljše opraviti rez z napakami kot pa ne rezati.



Slika 5: Drevo kakija vzgojeno v obliki nepravilne palmete pred rezjo



Slika 6: Drevo kakija vzgojeno v obliki nepravilne palmete po rezji

Pri rezi ekstenzivnih dreves v vrtovih ali tudi v ekstenzivnem nasadu pa lahko opravimo tako rez kot v intenzivnem nasadu. Gojitvena oblika je ponavadi piramida, ki mora imeti lepo razporejene ogrodne veje, da dobijo dovolj svetlobe. Lahko pa taka drevesa obrezujemo podobno kot visokodebelna drevesa ekstenzivnega nasada jablan. Odstranimo v celoti pregoste veje predvsem v vrhovih in spodrežemo povešene veje z izrojenim rodnim lesom. Pri rezi moramo upoštevati, da ima kaki zelo krhek les in ne smemo nikoli stopiti niti na debelo ogrodno vejo, ampak moramo opravljati rez s pomočjo lestve ali traktorske prikolice. V poštev pride tudi žaga na teleskopskem podaljšku, s katero opravimo rez iz tal. Velike rane lahko tudi zaščitimo s smolo za premazovanje ran (Arbosan bio plantella), vendar pri kakiju to ni obvezno, kot je pri koščičarjih. Tak način rezi z izrezovanjem celotnih vej lahko uporabljamo vsakih nekaj let. Če pa želimo imeti debele, neobdrnjene plodove, je treba redno vsako leto izvajati intenzivno rez, da ima vsak plod svoj prostor in se ne drgne ob sosednje vejice. To je še toliko bolj pomembno, če je drevo na bolj vetrovni legi.



Slika 7: Mlado drevo kakija pred rezjo



Slika 8: Mlado drevo kakija po rezji – oblikuje se nepravilna palmeta

Na novo posajena drevesa odrežemo kakih 15 do 20 cm nad predvideno višino debla in ob odganjanju brstov pustimo en brst na vrhu, pod njim pa pomandamo vse brste v dolžini 10 cm, da bodo zrastle osnovne ogrodne veje pod bolj odprtim kotom. Kaki pognojimo ob sajenju in ga ne dognojujemo več pozneje, da mu ne podaljšamo preveč že tako dolge vegetacije, da ga prva močnejša jesenska pozeba ali slana ne najde olistanega in v soku, ker lahko sadika pozebe. Pri nenadnem padcu temperature lahko pozebe olistana sadika že pri -8°C . Zato je zelo priporočljivo zaščititi deblo mlade sadike s šopom slame ali koruznice pred prvo pozebo v vseh predelih Slovenije razen na Primorskem. Starejša drevesa niso več tako občutljiva niti na jesensko niti zimsko pozebo. Rez v drugem in tretjem letu po sajenju je zelo podobna rezi češenj s katero zagotavljamo obraščanje ogrodnih vej in vrha. Če so enoletni poganjki daljši od 70 do 80 cm jih prikrajšamo, da se bodo obrasli. Če so krajši jih pustimo ali samo preredčimo, da se bodo predvidene ogrodne veje boljše razvijale. V tretjem in četrtem letu sproščamo konice ogrodnih vej in vrhov. Ogrodnim vejam damo primeren kot izraščanja s pomočjo rezi ali razpiranja vej z vrvicami ali rogovilami.

Svetovalec specialist za sadjarstvo
Kodrič Ivan univ. dipl. inž. kmet.